

BOMENBELEIDSPLAN STADSDEEL OOST/WATERGRAAFSMEER

Vastgesteld 6 maart 2006

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
1.1	Waarom een bomenbeleidsplan?	3
1.2	Huidige situatie.....	3
1.3	Noodzaak voor nieuw beleid.....	3
1.4	Status Bomenbeleidsplan	4
1.5	Werkwijze	4
2	SAMENVATTING.....	5
3	ANALYSE VAN BELEID EN WETGEVING.....	6
4	TOEKOMSTVISIE.....	7
4.1	Huidige situatie.....	7
4.2	Nieuwe situatie.....	7
4.3	Beleidsuitspraken.....	7
5	RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN BOMEN	8
5.1	Inleiding	8
5.2	Huidige praktijk.....	8
5.3	Kansen en oplossingen	8
5.4	Beleidsuitspraken.....	9
6	BEHEER EN ONDERHOUD	10
6.1	Inleiding	10
6.2	Huidige praktijk.....	10
6.3	Boomveiligheid en zorgplicht	10
6.4	Iepziektebestrijding.....	10
6.5	Beheer monumentale bomen.....	11
6.6	Kansen en oplossingen	12
6.7	Beleidsuitspraken.....	12
7	REGELGEVING EN HANDHAVING	13
7.1	Inleiding	13
7.2	Huidige praktijk.....	13
7.3	De Integrale Keur	14
7.4	Kansen en oplossingen	14
7.5	Beleidsuitspraken.....	14
8	TAAKVERDELING EN ORGANISATIE	16
8.1	Inleiding	16
8.2	Huidige praktijk.....	16
8.3	Kansen en oplossingen	16
8.4	Beleidsuitspraken.....	17
9	VOORLICHTING, COMMUNICATIE EN INSpraak.....	18
9.1	Inleiding	18
9.2	Huidige praktijk.....	18
9.3	Kansen en oplossingen	18
9.4	Beleidsuitspraken.....	18
10	FINANCIËLE CONSEQUENTIES.....	19
11	VERLANGLIJSTJE.....	20
	BIJLAGE 1 OVERZICHT VAN ALLE BOOMSOORTEN IN OOST/WATERGRAAFSMEER	25
	BIJLAGE 2 BUREAUS DIE BOMENADVIES KUNNEN GEVEN	29
	BIJLAGE 3 MONUMENTALE BOMENLIJST.....	31
	BIJLAGE 4 VUISTREGELS WERKEN BIJ BOMEN HANDBOEK ONDERGRONDSE INFRASTRUCTUUR EN VOORZIENINGEN	35
	BIJLAGE 5, VERKLARING VAN VERSCHILLENDE BEGRIPPEN.....	36

1 Inleiding

1.1 Waarom een bomenbeleidsplan?

Stadsdeel Oost/Watergraafsmeer hecht veel waarde aan het groen in de stad. Middels het Groenstructuurplan (2000) heeft het stadsdeel zich dan ook uitgesproken voor het behoud van het hele scala aan natuurbeleving en groene activiteiten. Bomen zijn zeer belangrijke groenelementen in de bebouwde omgeving. Zij hebben uiteenlopende functies voor ruimtelijke ordening en microklimaat. Naast waterlopen vormen bomen de basis van de stedelijke ecologie. Een boom is een ecosysteem op zich en biedt voedsel en beschutting aan tal van vogels, vleermuizen, insecten, mossen, schimmels en planten. Naast de ecologische functie van bomen hebben bomen een hoge belevingswaarde. Een boom in de stad wordt veelal gezien als een belangrijk element in de stedelijke omgeving. Ook de gezondheid van mensen wordt positief beïnvloed doordat bomen de lucht koeler en schoner maken. Bomen filteren als het ware de lucht. Doordat het blad van bomen enigszins elektrostatisch is geladen blijft zwevend stof op het blad zitten. Door regen en bladval komt dit stof uiteindelijk op de bodem terecht en gaat niet opnieuw zweven. Bomenbeleid is nodig om de bomen en de boomstructuren te behouden en te realiseren. Bomen zijn gebonden aan hun standplaats en hebben behoefte aan rust en continuïteit. Het verwaarlozen of vergeten van een boom kan onomkeerbare gevolgen hebben met als resultaat kapitaalvernietiging. Het laten uitgroeien tot volwassenheid van een boom in een stad kan niet aan het toeval worden overgelaten. Bomenbeleid is dan ook gericht op de langere termijn. Een boom in de bebouwde omgeving staat bloot aan verschillende bedreigingen op verschillende momenten. Bomenbeleid is nodig om deze bedreigingen te voorkomen of tot een minimum te beperken. Bomenbeleid moet personele wisselingen overstijgen met als gevolg continuïteit in onderhoud en beheer van bomen. Daarnaast dringen verontruste bewoners al geruime tijd aan op het vaststellen van bomenbeleid. Zonder bomenbeleid kunnen waardevolle bomen en boomstructuren eerder verloren gaan en vindt er dus ook kapitaalvernietiging plaats. Daarnaast bestaat de kans dat zonder zorgvuldige procedures de maatschappelijke weerstand tegen de handelwijze van het stadsdeel toeneemt, waardoor projecten ernstige vertraging kunnen oplopen.

1.2 Huidige situatie

Voorafgaande aan dit Bomenbeleidsplan had het stadsdeel geen vastgesteld beleid ten aanzien van bomen. Daarmee ontbrak het aan een visie op wat bomen voor het stadsdeel betekenen en hoe er vanuit deze visie met bomen dient te worden omgegaan. Er waren geen doelen geformuleerd en er was geen weg uitgestippeld om de doelen te bereiken. Beleid ten aanzien van het beheer van bomen is wel aanwezig, maar verspreid over verschillende beleidsterreinen, wat geen optimale situatie is. Aangezien het stadsdeel veel waarde hecht aan bomen is het van belang dit beleid te formaliseren. Zo wordt het mogelijk om de waardevolle bomen in het stadsdeel voor huidige en toekomstige generaties te behouden.

1.3 Noodzaak voor nieuw beleid

Bomen in een stad hebben een beperktere levensduur dan buiten de stad. Dit komt onder meer doordat een stad vaak niet de optimale omstandigheid biedt voor een boom. Zo kennen we in Amsterdam een hoge grondwaterstand die optimale wortelontwikkeling van een boom niet toelaat. Bomen in een bos kun je laten staan tot ze oud worden en omvallen om daarna weg te rotten. Dit kun je in een stad niet doen. In een bos komen branden en stormen voor die grote schade aan bomen kunnen veroorzaken. Een goed functionerend bos zal zo'n aanslag goed kunnen verwerken zodat na verloop van tijd weer een nieuw bos ontstaat. Stormen in een stad kunnen ook grote schade aan het bomenbestand aanrichten. In een stad is het echter de mens die voor nieuwe bomen zal moeten zorgen.

Een stad is aan veranderingen onderhevig, straten moeten vernieuwd worden en huizen worden opgeknapt of gesloopt. Deze stedelijke veranderingen hebben vaak een grote invloed op de bomen. Het stadsdeel hecht grote waarde aan waardevolle bomen en aan de boomstructuren. Bovenstaande factoren geven aan dat het stadsdeel om deze waardevolle bomen te beschermen en te behouden, een toekomstvisie op bomen moet ontwikkelen, zodat het stadsdeel uiteindelijk een duurzaam bomenbestand krijgt.

Het doel van dit bomenbeleid is drieledig: realiseren van een toekomstvisie op bomen in stadsdeel Oost/Watergraafsmeer, beschermen en behouden van waardevolle bomen en boomstructuren en het formuleren van *beleidsuitspraken* die nodig zijn om dit te bereiken.

Voor de meest optimale beleidslijn ten aanzien van bomen zijn drie opeenvolgende plannen nodig:

1. het Bomenbeleidsplan; het voorliggende plan met de belangrijkste randvoorwaarden en uitgangspunten.
2. Een Bomenstructuurplan; een gedetailleerd "boominrichtingsplan"; welke soorten, hoe groot op welke plekken en waarom.
3. Een Bomenwerkplan; beschrijving van het dagelijkse beheer en onderhoud van bomen (eventueel per soort).

Het voorliggende plan is de eerste stap, waarin ook wat aanknopingspunten zijn opgenomen voor de vervolgstap: het bomenstructuurplan.

Daarnaast is er nog de Bomenverordening. Doel daarvan is om, uitgaande van het grote belang dat het stadsdeel hecht aan bomen, het kappen van bomen te reguleren.

1.4 Status Bomenbeleidsplan

Het Bomenbeleidsplan Oost/Watergraafsmeer verwoordt de hoofdlijnen van het bomenbeleid van stadsdeel Oost/Watergraafsmeer. De *beleidsuitspraken* zijn van kracht bij de vaststelling van het Bomenbeleidsplan door de stadsdeelraad en worden de komende jaren uitgevoerd. Het Bomenbeleidsplan betreft alle door het stadsdeel te beheren bomen. Dit zijn alle bomen in de openbare ruimte. Bomen die eigendom zijn van particulieren vallen in principe buiten het Bomenbeleid, uitgezonderd monumentale bomen in private grond (zie ook paragraaf 6.5). Het Bomenbeleidsplan wordt door het stadsdeel gebruikt als voorschrift bij de uitvoering van het bomenbeheer en de onderhoudsmaatregelen. Tevens dient het plan als toetsingskader bij de beoordeling van nieuw beleid en ontwikkelingen zoals nieuwbouw en renovatie.

1.5 Werkwijze

Alvorens tot het gewenste beleid te komen is het vigerende beleid (rijksbeleid, provinciaal, centraalstedelijk beleid en stadsdeelbeleid) geïnteriseerd en geanalyseerd (hoofdstuk 3). Na het formuleren van de gewenste visie (Hoofdstuk 4) worden de belangrijkste aspecten ten aanzien van bomenbeleid beschreven, te weten: de Toekomstvisie (hoofdstuk 4), Ruimtelijke ontwikkeling en bomen (hoofdstuk 5), Beheer en onderhoud (hoofdstuk 6), Regelgeving en handhaving (hoofdstuk 7), Taakverdeling en organisatie (hoofdstuk 8), Voorlichting en communicatie (hoofdstuk 9). Bomenbeleid wordt afgesloten met hoofdstuk 10 de financiële consequenties en hoofdstuk 11 een kort verlanglijstje.

2 Samenvatting

Bomen zijn om verschillende redenen belangrijk in de stad. Ze hebben een belangrijke ecologische waarde, een grote belevingswaarde en een gezondheidsfunctie. Daarnaast zijn bomen belangrijk als tegenwicht voor het drukke stedelijke leven.

Het voorliggende Bomenbeleidsplan is de visie van het stadsdeel over het belang van bomen in het stadsdeel en hoe er vanuit deze visie met bomen moet worden omgegaan. Maar het

Bomenbeleidsplan is meer dan alleen een visie. Er zijn concrete beleidsuitspraken opgenomen die duidelijk aangegeven op welke manier de geformuleerde doelen behaald moeten worden.

Deze concrete beleidsuitspraken ten aanzien van bomen zijn gedaan voor alle belangrijke beleidsvelden: ruimtelijke ontwikkeling, beheer & onderhoud, regelgeving & handhaving, taakverdeling & organisatie en voorlichting & communicatie. Daarnaast is inzichtelijk gemaakt welke financiële consequenties de verschillende beleidsuitspraken hebben. Ook zijn er nog een aantal figuren opgenomen alsmede een overzicht van alle boomsoorten in het stadsdeel.

Met het vaststellen van dit Bomenbeleidsplan worden ook alle beleidsuitspraken en de Monumentale bomenlijst (bijlage 3) vastgesteld. De financiële consequenties (hoofdstuk 10) worden betrokken bij de begrotingsbesprekingen van 2007.

3 Analyse van beleid en wetgeving

Ten aanzien van bomen heeft het Rijk geen specifiek beleid geformuleerd. Het Rijk heeft wel de zogenaamde Ecologische-HoofdStructuurgebieden (EHS-gebieden) vastgesteld; dit zijn gebieden waarin natuur(ontwikkeling) het doel is. Deze gebieden komen in Amsterdam niet voor. Wel zijn er een aantal wetten geformuleerd, zoals de Boswet en de in 2002 vastgestelde Flora- en faunawet vastgesteld. De Boswet heeft betrekking op de regulering van het bosareaal in Nederland. De Flora- en faunawet heeft tot doel in het wild levende planten en dieren te beschermen met het oog op de instandhouding van de soort. In de Flora- en faunawet is geen bescherming toegekend aan een bepaalde boomsoort.

De Provincie kent zijn eigen Ecologische HoofdStructuur, de Provinciale EHS. De PEHS moet een netwerk worden van natuurterreinen, bossen, recreatiegebieden en waardevol cultuurland, met elkaar verbonden door verbindingszones. De PEHS is daarmee te beschouwen als de ruggengraat van de natuur in Noord-Holland. In 2018 moet het netwerk voltooid zijn. Het gebied De Groene Staart, het landelijke gebied ten zuiden van de Rozenoordbrug, maakt deel uit van deze PEHS.

Het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht heeft een Integrale Keur opgesteld, waarin onder meer verbodsbepalingen zijn opgenomen ten aanzien van het planten en rooien van bomen op waterkeringen. Aangezien een aantal van dergelijke waterkeringen in ons stadsdeel aanwezig zijn, dient hiermee rekening te worden gehouden. In paragraaf 7.3 wordt hier nader op ingegaan.

De gemeente Amsterdam kent het Structuurplan. Hierin is geen specifieke beleidsrichtlijn ten aanzien van bomen beschreven. Wel is in het Structuurplan de Hoofdgroenstructuur (HGS) opgenomen. De HGS bestaat uit een aantal waardevolle groengebieden in Amsterdam die behouden moeten worden. HGS-gebieden in Oost/Watergraafsmeer zijn: het Oosterpark, Park Frankendael, het Prins Bernhardpark, De Nieuwe Ooster, een gedeelte van het WTCW-veenweidegebied, een strook langs de Amstel en de korte Ouderkerkerdijk, het Oeverbos langs de Jan Vroegopsingel, Volkstuinpark Amstelglorie en de Groene Staart.

Stadsdeel Oost/Watergraafsmeer kent verschillende beleidsnota's die betrekking hebben op groen. Zo is er ondermeer het Groenstructuurplan (2000), het Groenbeleidsplan Watergraafsmeer (1997) en de Beheervisie Groen Watergraafsmeer (1989). Naast deze "groene" beleidsnota's zijn er verschillende andere plannen die in meer of mindere mate betrekking hebben op bomen in het stadsdeel. Enkele voorbeelden van dit soort plannen zijn: de Structuurschets (2002), het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) (2001) maar ook plannen voor herontwikkeling zoals bijvoorbeeld het SPvE Parooldriehoek en het Stedenbouwkundig Plan Polderweggebied. Daarnaast worden er door het stadsdeel bestemmingsplannen gemaakt waarin groen, en dus ook bomen, een rol speelt. Verder heeft ons stadsdeel een Bomenverordening (2000) opgesteld die in eerste instantie tot doel heeft de bomen te beschermen en met dat doel voor ogen de toestemming om te kappen regelt.

4 Toekomstvisie

4.1 Huidige situatie

Het stadsdeel beheert ruim 21.000 bomen. Dit zijn bomen in (half)verharding, beplanting, gazon, grasbermen als ook knotbomen en leibomen. Er zijn ruim 170 verschillende soorten bomen (240 variëteiten) in het stadsdeel aanwezig. Zie bijlage 1 voor een compleet overzicht. Figuur 1 geeft een overzicht van de top 20 van boomsoorten. De leeftijdsopbouw van de bomen in Oost/Watergraafsmeer is onregelmatig verdeeld. Meer dan driekwart van alle bomen valt in de leeftijdscategorieën 0-9 jaar en 30-39 jaar. Daarnaast zijn er ruim 600 bomen die ouder zijn dan 50 jaar. Zie Figuur 2 voor een compleet beeld. De conditie van de meeste bomen (>94%) is voldoende tot goed. Van een klein percentage (6%) van het bomenbestand is de conditie matig tot zeer slecht. Zie Figuur 3 voor het totaaloverzicht. Figuur 4 geeft een overzicht van de conditie van de 10 meest voorkomende boomsoorten in Oost/Watergraafsmeer. Verder heeft het stadsdeel 169 monumentaal geregistreerde bomen. Bijlage 3 geeft een totaaloverzicht van alle monumentale bomen.

4.2 Nieuwe situatie

Stadsdeel Oost/Watergraafsmeer is trots op het waardevolle bomen bestand. De bomen spelen een belangrijke rol in de stad. Zo geven bomen vaak een kwaliteitsimpuls aan de omgeving. Daarnaast hebben bomen een ecologische functie die zeer gerespecteerd wordt. Het stadsdeel wil dan ook dat het huidige bomenbestand van ruim 21.000 bomen in stand wordt gehouden. De komende jaren wordt ingezet op het verbeteren van de kwaliteit van het bomenbestand. Dit betekent dat bij projecten eerder gekozen wordt voor de aanplant van een grotere maat bomen. Verbetering van de kwaliteit komt ook tot uitdrukking door het vergroten van het aantal soorten. Op die manier wordt het totale bomenbestand minder kwetsbaar.

Een volgende stap is een mogelijke uitbreiding van het bomenbestand in het stadsdeel. In de toekomst zal onderzocht moeten worden of het mogelijk is om het bomenbestand uit te breiden. Waarbij naast de aanschaf ook het beheer en onderhoud moet worden meegenomen alsmede ook de (on)mogelijkheid als gevolg van al aanwezig (en toekomstige) ondergrondse infrastructuur. Het stadsdeel streeft ernaar de komende 10 jaar een bomenbestand op te bouwen van minimaal 175 en maximaal 250 soorten (250 tot 400 variëteiten). Daarbij geldt het adagium "de goede boom op de goede plek". Welke soorten toegevoegd moeten worden en waar deze geplant dienen te worden, wordt uitgewerkt in het Bomenstructuurplan. De conditie van de meeste bomen is over het algemeen goed. Toch is ook hier nog ruimte voor verbetering. De komende jaren wordt ingezet op een voldoende tot goede conditie bij minimaal 95% van het totale aantal bomen. Dit zal vooral bereikt worden door de bomen met een zeer slechte tot matige conditie, die niet kan worden verbeterd, de komende jaren te vervangen. Verder zal daar waar dat zinvol, mogelijk en noodzakelijk is, de groeiomstandigheid van een boom worden verbeterd.

4.3 Beleidsuitspraken

- Met het vaststellen van dit Bomenbeleidsplan worden ook alle beleidsuitspraken en de Monumentale bomenlijst (bijlage 3) vastgesteld. De financiële consequenties (hoofdstuk 10) worden betrokken bij de begrotingsbesprekingen van 2007.
- Het bomenbestand van het stadsdeel moet op elk moment minimaal 21.000 bomen bevatten.
- Binnen 10 jaar wordt een bomenbestand opgebouwd met minimaal 175 en maximaal 250 soorten (250 tot 400 variëteiten).
- Alle bomen met een onherstelbare zeer slechte tot matige conditie worden de komende 5 jaar vervangen.
- Onderzoeken van de mogelijkheid tot uitbreiding van het bomenbestand.

5 Ruimtelijke ontwikkeling en bomen

5.1 Inleiding

Een stad herbergt verschillende functies zoals wonen, werken en recreëren. De openbare ruimte verbindt deze functies met elkaar. Om een stad goed te laten functioneren, moeten de functies op elkaar afgestemd worden. In een stad vinden regelmatig veranderingen plaats, er worden nieuwe huizen gebouwd of huizen worden opgeknapt, bedrijven komen en gaan, straten worden vernieuwd en parken worden heringericht. Kortom: een stad is niet statisch maar zeer dynamisch.

Deze stedelijke veranderingen hebben vaak een grote invloed op de bomen. Dergelijke veranderingen, die vaak gepaard gaan met gewroet in de grond, zijn slecht voor de groei van bomen. Bomen gedijen namelijk het beste bij zo min mogelijk verstoring van hun omgeving.

Om de intrinsieke stedelijke veranderingen in goede banen te laten lopen zijn randvoorwaarden en uitgangspunten opgesteld. Zo is in de Structuurschets van het stadsdeel de kwaliteitspijler 'Ruimte voor 'kwetsbaarheid' opgenomen. Het stadsdeel vindt natuur en groen in de directe omgeving belangrijk voor recreatie, speelgelegenheid en als biotoop van allerlei planten en dieren maar ook vanwege het positieve gezondheidsaspect.

Om bomen beter te beschermen en te behouden, worden in dit hoofdstuk een aantal concrete beleidsuitspraken gedaan.

5.2 Huidige praktijk

Bij het maken van ruimtelijke ontwikkelingsplannen wordt als leidraad het Plaberum (Plan- en besluitvormingsproces ruimtelijke maatregelen) toegepast. Het Plaberum is onderverdeeld in verschillende fasen. De natuurwaarden vormen onderdeel van alle fasen. De opdrachtgever is verplicht om bij het opstellen van een ruimtelijk ontwikkelingsplan in iedere fase rekening te houden met het aanwezige groen. Concreet betekent dit dat bij het opstellen van ruimtelijke ontwikkelingsplannen alle natuurwaarden in beeld gebracht moeten worden, mogelijke effecten op het groen helder moeten zijn en er een alternatievenstudie opgesteld moet zijn.

5.3 Kansen en oplossingen

Tijdens bouw-, sloop- en herinrichtingswerkzaamheden moeten bomen worden beschermd. Dit geldt in principe voor de hele kroonprojectie. Moet in die zone worden gewerkt, dan moet te allen tijde een zogenaamde 'bomenwacht' toezicht houden op het werk.

Bij grote projecten (meer dan 10 bomen) is het van belang dat de initiatiefnemer een Bomen Effect Analyse (BEA) laat maken door een onafhankelijk bureau. Een aantal verplichte onderdelen van de BEA zijn: beleidsstatus boom (monumentaal?), inventarisatie van de aanwezige bomen, toekomstverwachting, fase van het project, gevolgen van het werk en alternatieven in uitvoering (verplantbaarheid, meest boomvriendelijke alternatief). Standaardvraag bij een BEA is: kan een boom duurzaam behouden blijven? In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van een aantal adviesbureaus die een BEA kunnen opstellen. Grote projecten hebben een lange voorbereidingstijd en het komt nog wel eens voor dat deze langer wordt dan voorzien. Om te voorkomen dat op basis van verouderde gegevens beslissingen worden gemaakt, heeft een BEA een 'houdbaarheidsdatum' van maximaal 1 jaar. Indien het jaar verstreken is, dient het BEA, afhankelijk van eventueel opgetreden veranderingen, geactualiseerd te worden dan wel opnieuw gedaan te worden.

Bij ontwerp van de openbare ruimte is het uitgangspunt behoud van de al aanwezige bomen. Dit is niet alleen kostenbesparend in aanschaf en onderhoud, het zorgt ook nog eens direct voor een groene kwaliteit. Bij de keuze van de soort boom wordt ook rekening gehouden met de groeiplaatsomstandigheid en de diversiteit. Hoe groter de diversiteit, hoe kleiner de kans op grootschalige uitval of schade door ziekten en plagen.

Eén van de belangrijkste oorzaken waardoor bomen in kwaliteit achteruit gaan, is de aanleg van kabels en leidingen. Zoals bekend komt dit regelmatig voor in een stad. Om bij de aanleg van kabels en leidingen bomen zo min mogelijk te beschadigen, zijn in het *Handboek Ondergrondse Infrastructuur en Voorzieningen* (HOIV) vuistregels voor het werken bij bomen opgenomen (zie bijlage 4). Zo is ondermeer bepaald dat er voor aanvang van het werk altijd stambescherming aangebracht moet worden. Kabels en leidingen moeten op een afstand van minimaal twee meter van een boom worden gelegd. Indien dit onmogelijk is en er toch wortels verwijderd moeten worden, moet vooraf altijd de beheerder van de openbare ruimte worden geïnformeerd. In het algemeen kunnen we zeggen dat bij werkzaamheden voor kabels en leidingen de verantwoordelijke voor het dagelijks beheer van de openbare ruimte - in ons stadsdeel is dat de gebiedsmanager - erop toeziet dat de werkzaamheden plaatsvinden volgens de vuistregels uit het HOIV.

Toch kan het bij werkzaamheden voor kabels en leidingen onmogelijk blijken een boom te handhaven. In dat geval is de reguliere kapvergunningsprocedure, waarbij het dagelijks bestuur de uiteindelijke beslissing neemt, van toepassing. Tegen het besluit van het dagelijks bestuur is bezwaar en beroep door belanghebbende mogelijk. Voor meer informatie ten aanzien van de kapvergunningsprocedure zie hoofdstuk 7.

Naast deze 're-actieve' boombeschermende maatregelen wil het stadsdeel ook 'pro-actieve' maatregelen ten aanzien van bomen opstellen. Zo wordt het mogelijk om speciale bomen in bestemmingplannen te laten opnemen. Dit kan bijvoorbeeld een 'toekomstboom' of een 'herdenkingsboom' zijn, waarbij zowel het (toekomstige) wortelgestel als de (toekomstige) kroonprojectie in het bestemmingsplan worden ingetekend. Met het vastleggen van bomen in bestemmingsplannen is al ervaring opgedaan, onder meer in stadsdeel Westerpark.

5.4 Beleidsuitspraken

- Uitgangspunt bij herinrichting is behoud van zoveel mogelijk bomen.
- Bij alle bouw-, sloop- en herinrichtingswerkzaamheden worden altijd boombeschermingsmaatregelen toegepast.
- Er dient toezicht (bomenwacht) plaats te vinden op het toepassen van beschermende maatregelen bij werkzaamheden.
- Bij grote projecten (meer dan 10 bomen) wordt door een onafhankelijk bureau een Bomen Effect Analyse (BEA) opgesteld. Deze opdracht wordt door initiatiefnemer verstrekt en gefinancierd.
- De BEA heeft een 'houdbaarheidsdatum' van maximaal 1 jaar. Na het verstrijken van dit jaar moet de BEA, afhankelijk van de opgetreden verandering, worden geactualiseerd dan wel overgedaan.
- De aanleg van kabels en leidingen moet volgens het Handboek Ondergrondse Infrastructuur (zie bijlage 4) plaatsvinden. Indien hiervan wordt afgeweken, moet dit vooraf worden voorgelegd aan de gebiedsmanager dan wel zijn plaatsvervanger.
- Bij het opstellen van een nieuw bestemmingsplan wordt nagegaan of het noodzakelijk is om er speciale bomen (toekomstbomen of herdenkingsbomen) in op te nemen.
- Bomen dienen in principe altijd duurzaam behouden te worden. Indien dit voor een boom niet mogelijk is, dient deze verplant te worden, mits de kans dat de boom dit overleefd, gunstig is en de kosten in verhouding staan met de kosten voor herplant van een soortgelijke boom. Uitzondering op deze regel betreft het verplanten van monumentale bomen.
- In principe geldt een herplantnorm van 1:1 (voor iedere boom die gekapt wordt, moet 1 boom in het stadsdeel worden teruggeplant). Alleen om zwaarwegende redenen kan van deze regel gemotiveerd worden afgeweken. Het dagelijks bestuur kan bij herplant de minimale grootte voorschrijven.
- De kosten voor het verplanten en herplanten van bomen maken deel uit van het betreffende project.

6 Beheer en onderhoud

6.1 Inleiding

Bomen horen van nature thuis in het bos of op de savanne, waar ze optimaal kunnen functioneren in een klimaat waarin zij zijn omgeven door andere bomen. Ze staan daar in een losse bodem die jaarlijks wordt opgehoogd met lichte, humusrijke grond, ontstaan uit verteerd blad. Deze grond is vergeven van bodemleven dat meestal in symbiose leeft met de bomen en de omgeving. Kortom: een ingenieus en kwetsbaar evenwicht. Dat bomen in het stedelijke gebied, dat totaal niet lijkt op het bosmilieu, toch nog zo goed gedijen, mag een wonder heten. Dit gaat dan ook niet geheel vanzelf, daar moet bij geholpen worden. Ondanks dat bomen een groot aanpassingsvermogen hebben, is het noodzakelijk dat er regelmatig beheer en onderhoud van de bomen plaatsvindt.

6.2 Huidige praktijk

Bij het planten van een boom in de openbare ruimte wordt rekening gehouden met de toekomstige ruimte die een boom zowel ondergronds als bovengronds nodig heeft. In dit geval is het beter te kiezen voor kwaliteit (minder bomen met voldoende ruimte) dan voor kwantiteit (veel bomen met weinig ruimte). Gedurende de groei van een boom moet deze worden begeleid (bijvoorbeeld door snoei) totdat de gewenste vorm en grootte is bereikt. Dit eindbeeld dient daarna zo veel mogelijk in stand gehouden te worden totdat het eindbeeld zover is vervaagd dat de boom niet meer voldoet aan het gewenste beeld of dat de boom ten dode is opgeschreven en een risico vormt voor de omgeving. Uiteindelijk wordt de boom verwijderd. Deze levenscyclus van een boom in de stad van begin tot eind wordt *doorlooptijd* genoemd.

Bomen met een lange doorlooptijd zijn onder andere es, plataan, iep, veldesdoorn. Bomen met een korte doorlooptijd zijn onder andere meidoorn, lijsterbes en appel.

Naast het regulier beheer en onderhoud van bomen worden bomen op grond van de zorgplicht periodiek gekeurd. Daarbij worden alle bomen geïnventariseerd op conditie, onderhoudsindicatie, risico en monumentale status.

6.3 Boomveiligheid en zorgplicht

Boomveiligheid en beheer zijn nauw met elkaar verbonden. Een garantie voor de veiligheid van bomen kan door niemand gevraagd of gegeven worden. Gevaarlijke bomen worden door controle opgespoord en gevaar als dood hout en gevaarlijke takken wordt met passende beheermaatregelen opgelost. In 1990 is een aantal wettelijke regels aangescherpt. Zo zijn eisen voor controles, inspecties, onderzoek en beheer van bomen vastgelegd. De wetgever eist van de bomenbeheerder namelijk niet dat iedere boom veilig is, maar wel dat de zorgplicht door middel van een reproduceerbare en controleerbare systematiek wordt uitgevoerd. Daarbij is de frequentie van controles afhankelijk van het gevaar dat de boom voor zijn omgeving oplevert. Een boom langs een weg is bijvoorbeeld potentieel gevaarlijker dan een boom in een park. De bomen zijn in drie categorieën verdeeld: hoog-risico, midden-risico en laag-risico. De bomen in de categorie hoog-risico worden elk jaar door een onafhankelijk adviesbureau gecontroleerd op veiligheid. Dit zijn bijvoorbeeld bomen langs doorgaande wegen. De bomen in de andere twee categorieën worden met een lagere frequentie gecontroleerd: één keer in de twee jaar voor de overige straatbomen en één maal in de drie jaar bij bomen op een extensief gebruikte locatie.

6.4 Iepziektebestrijding

Eén van de belangrijkste boomsoorten, zo niet de belangrijkste in Amsterdam, is de iep. De gevoeligheid van deze boom voor de iepziekte heeft er toe geleid - nadat de ontwikkeling van een

landelijk beleid voor de bestrijding van de iepziekte wegens bezuinigingen werd gestaakt - dat Amsterdam zelf een bestrijdingsbeleid op papier heeft gezet. Dit is gedaan om ervoor te zorgen dat de uitval door iepziekte beperkt blijft. Het beleid is erop gericht zieke iepen direct te verwijderen, iepenhout meteen te verwerken en regelmatig controles uit te voeren naar zieke iepen. Het iepziektebeleid is ook opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).

De iep is en wordt nog altijd aangeplant om zijn eigenschappen als ideale straatboom en zijn karakteristieke habitus. De boom kan goed tegen luchtverontreiniging, stelt weinig eisen aan de bodem, is niet gevoelig voor zoutschade, is windvast, groeit snel en kan oud worden.

De iepen in Oost/Watergraafsmeer worden jaarlijks gemiddeld twee maal gecontroleerd op iepziekte. Er worden feromoonvallen uitgezet om concentraties kevers op te sporen. Indien iepziekte wordt geconstateerd, moet een onafhankelijke controleur dit bevestigen. De zieke boom wordt hierna zo snel mogelijk gekapt en gecontroleerd afgevoerd. Indien het een ziek exemplaar uit een rij betreft, is het noodzakelijk om naast kap ook een wortelbarrière te realiseren om verspreiding van de ziekte via de wortels te voorkomen. In sommige gevallen is het preventief kappen van bomen, om verdere verspreiding van de iepziekte tegen te gaan, nodig. Preventief kappen zal echter alleen als laatste redmiddel worden toegepast.

Om de iepziekte te voorkomen, worden bij aanplant van nieuwe iepen alleen iepziektebestendige (bijna immune) soorten toegepast. Verder kunnen particulieren een financiële vergoeding krijgen voor rooien en afvoeren van een boom die met de iepziekte is besmet.

Bij uitdunning van bosplantsoen worden, ter voorkoming van de verspreiding van de iepziekte, in eerste instantie iepen gekapt. Van een aantal soorten bomen (meidoorn en lijsterbes) is bekend dat deze extra gevoelig zijn voor ziekten en dus worden deze soorten niet of zo weinig mogelijk toegepast.

6.5 Beheer monumentale bomen

Oude en bijzondere bomen zijn zeer beeldbepalend en geven een extra dimensie aan de openbare ruimte. Oude bomen dragen de omgevingsgeschiedenis van vele jaren met zich mee. Daarom heeft het stadsdeel in de Bomenverordening opgenomen dat er een monumentale bomen lijst dient te worden opgesteld. Aan de hand van in de Bomenverordening vastgestelde criteria, (een boom moet minimaal 50 jaar zijn, in een niet onomkeerbare achteruitgang van de conditie verkeren, verval van de boom is niet binnen 10 jaar te verwachten, een karakteristieke vorm hebben, beeldbepalend zijn voor de omgeving, van waarde zijn vanwege soort en variëteit, etc.) wordt beoordeeld of bomen in het stadsdeel in aanmerking komen voor de monumentale status.

Naast de bomen die eigendom zijn van het stadsdeel kunnen ook bomen in particulier eigendom op deze lijst opgenomen worden. Het stadsdeel bezit alleen een bijzondere onderhoudsplicht voor de eigen monumentale bomen. De beoordeling of (particuliere) bomen op de monumentale bomenlijst thuis horen, vindt plaats door de adviescommissie monumentale bomen. In deze adviescommissie hebben zitting: de productmanager Veilig (heeft ook groen in zijn takenpakket), de beleidsmedewerker groen, de toezichthouder groen, de hoofdstedelijke bomenconsulent, de beleidsmedewerker groen van het Milieucentrum Amsterdam en een bewoner van het stadsdeel die betrokken is bij bomen. De adviescommissie adviseert het dagelijks bestuur met betrekking tot het plaatsen van (particuliere) bomen op de monumentale bomenlijst. Het dagelijks bestuur stelt de monumentale bomenlijst vast. De bijzondere onderhoudsplicht voor monumentale bomen zoals opgenomen in de Bomenverordening Oost/Watergraafsmeer betekent concreet dat de begeleiding van monumentale bomen intensiever is. Met andere woorden: er wordt meer aandacht aan monumentale bomen besteed en indien noodzakelijk worden er onderhoudsmaatregelen genomen.

Op de huidige monumentale bomenlijst van het stadsdeel staan 169 bomen met een monumentale status. Dit betreft zowel lokaal als nationaal geregistreerde bomen. Van deze 169 bomen¹ zijn circa 10 bomen nationaal geregistreerd². De monumentale bomenlijst is terug te vinden in bijlage 3 van deze nota.

¹ Peildatum 2005

² De Bomenstichting beheert het register van de nationaal monumentale bomen.

Zodra er voldoende financiële middelen voorhanden zijn, zullen alle monumentale bomen worden voorzien van een tegel of bordje waarop is aangegeven dat het een monumentale boom betreft (en de reden waarom dit zo is), het plantjaar en de soort naam.

6.6 Kansen en oplossingen

Om het bomenbestand te verbeteren, is het noodzakelijk dat structureel aandacht wordt besteed aan de staat en het onderhoud van bomen. Kwetsbare soorten zoals de iep krijgen extra aandacht. Monumentale bomen in het stadsdeel verdienen speciale aandacht. Daarom worden deze bomen opgenomen in de monumentale bomenlijst en worden ze regelmatig gecontroleerd. Ook particuliere monumentale bomen komen in aanmerking voor plaatsing op de monumentale bomenlijst.

6.7 Beleidsuitspraken

- In het kader van de zorgplicht worden straatbomen één keer in de twee jaar gecontroleerd en bomen op extensief gebruikte locaties (zoals parken) één keer in de drie jaar. Hierbij wordt gekeken naar: conditie, onderhoudsindicatie, risico en monumentale status.
- Hoogrisico-bomen worden jaarlijks gecontroleerd op veiligheid.
- Iepen in Oost/Watergraafsmeer worden gemiddeld twee keer per jaar gecontroleerd op iepziekte. In twijfelgevallen wordt een onafhankelijke controleur ingeschakeld om de iepziekte te bevestigen.
- Indien een zieke iep in een rij iepen staat, wordt een wortelbarrière toegepast. Preventieve kap wordt alleen als laatste redmiddel toegepast.
- Het stadsdeel bezit een monumentale bomenlijst die regelmatig wordt bijgewerkt.
- Bomen die particulier eigendom zijn, komen ook in aanmerking voor plaatsing op de monumentale bomenlijst. Eigenaars zijn zelf verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van deze bomen.
- De adviescommissie monumentale bomen adviseert het dagelijks bestuur met betrekking tot het plaatsen van (particuliere) bomen op de monumentale bomenlijst.
- De adviescommissie monumentale bomen is samengesteld uit: de productmanager Veilig (met ook Groen in het takenpakket), de beleidsmedewerker groen, de toezichthouder groen, de hoofdstedelijke bomenconsulent, de beleidsmedewerker groen van het Milieucentrum Amsterdam en een bewoner van het stadsdeel die betrokken is bij bomen.
- De monumentale bomenlijst wordt door het dagelijks bestuur vastgesteld.
- Bij voldoende financiële middelen worden alle monumentale bomen voorzien van een herkenningspaneel.

7 Regelgeving en handhaving

7.1 Inleiding

In 2000 is de Bomenverordening Oost/Watergraafsmeer vastgesteld. In 2005 is artikel 6 Openbare voorbereidingsprocedure aangepast. In deze Bomenverordening is de regelgeving ten aanzien van het kappen in het stadsdeel vastgelegd. Zo is hierin vastgesteld dat voor het (laten) kappen van één of meerdere bomen vrijwel altijd een kapvergunning nodig is. In principe moet voor elke grote heester of boom met een stam van meer dan 10 cm. in doorsnede die wordt verplant of verwijderd, een kapvergunning worden aangevraagd.

7.2 Huidige praktijk

De Bomenverordening is ook van toepassing op hagen en zieke en dode bomen. Bij snoei van minder dan 25% van de boom hoeft geen kapvergunning aangevraagd te worden, mits het bij die betreffende boom kan (het zeker is dat de boom het zal overleven) en het op deskundige wijze gebeurt.

Als het een groep bij elkaar staande bomen betreft, hoeft niet voor elke boom een aparte vergunning te worden aangevraagd. De kapvergunning moet altijd worden aangevraagd door de persoon die recht heeft op het stuk grond waarop de boom staat. Als bebouwing de reden vormt voor het kappen, moet eerst een bouwaanvraag zijn ingediend bij de sector Wonen & Werken.

Aangezien het stadsdeel het groen in de buurt zoveel mogelijk wil behouden, zal in principe altijd een herplantplicht worden opgelegd, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om dit niet te doen. In dit laatste geval kan er financiële herplant worden opgelegd (artikel 10 lid 5 Bomenverordening Oost/Watergraafsmeer). Verder wordt ook nagegaan of er beschermde flora of fauna aanwezig is. In 2002 is namelijk de Flora- en faunawet (FFW) in werking getreden met als doel bepaalde soorten planten en dieren te beschermen en zodoende te behouden. Welke soorten precies beschermd zijn, staat in de wet en in diverse uitvoeringsbesluiten en regelingen vermeld.

Ondanks het feit dat er volgens de FFW geen enkele boomsoort beschermd is, moet met deze wet rekening worden gehouden. De reden hiervoor is dat beschermde dieren van een boom gebruik kunnen maken door deze bijvoorbeeld als slaapplek te gebruiken (vleermuizen) en dat verstoring van deze beschermde dieren, door bijvoorbeeld het kappen van de boom, volgens de FFW verboden is.

Indien beschermde flora of fauna aanwezig is, dient de initiatiefnemer ontheffing aan te vragen bij bureau LASER te Dordrecht. De kosten die hieraan verbonden zijn, dient de initiatiefnemer zelf te voldoen.

Uiteindelijk wordt in de kapvergunning van het stadsdeel opgenomen dat de vergunning bij de aanwezigheid van beschermde flora of fauna pas geëffectueerd mag worden nadat de ontheffing is verleend. Met andere woorden: de kapvergunning wordt onder voorwaarde verleend. De enige uitzondering hierop betreft de aanwezigheid van beschermde vogels. De reden hiervoor is dat er feitelijk nooit ontheffingen worden afgegeven bij beschermde vogels en het opleggen van een dergelijke verplichting daarom niet zinvol is. Om te voorkomen dat bomen worden gekapt als er vogels in nestelen of broeden, geldt een kapverbod totdat alle vogels (beschermd en onbeschermd) in de betreffende boom zijn uitgenesteld of uitgebroed.

Het zonder vergunning kappen van een boom kan zowel strafrechtelijk als civielrechtelijk worden vervolgd. De milieupolitie zorgt voor handhaving van de Bomenverordening en de afgegeven kapvergunningen.

Controle en handhaving van de Flora- en faunawet is in handen van de reguliere politie, bijzondere opsporingsambtenaren en de Algemene Inspectie Dienst van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Bij verschillende gevallen van overlast door bomen is niet duidelijk of dit voldoende reden is voor het verstrekken van een kapvergunning. Het betreft bijvoorbeeld overlast door wortelopdruk, honingdauw en roetdauw door luisaantasting, schaduw, bladval, angst voor omwaaien of afvallende takken, allergie voor bomenstufmeel, schade door zware schade en vruchten, overlast door lichte zaden en vruchten of de eikenprocessierups. Dit Bomenbeleidsplan scheidt hierin duidelijkheid.

7.3 De Integrale Keur

In het stadsdeel is een aantal secundaire waterkeringen en beschermende gronden aanwezig: de Ringdijk van de Amstel tot aan het Nieuwe Diep, het Stukje Weesperzijde vanaf de ringvaart via de Omval tot aan de Weespertrekvaart, de Weesperzijde langs de Weespertrekvaart, de dijk langs de Weespertrekvaart (Duivendrechtsepad en Wenckebachweg), Korte Ouderkerkerdijk, dijken om de Duivendrechtsevaart, Jan Vroegopsingel, Ouderkerkerdijk. Beschermende gronden zijn: Weesperzijde tussen Eerste Oosterparkstraat en Schollenbrugstraat, Transvaalkade tussen Linnaeusstraat en de Laing's Nekstraat en een stukje Mauritskade ter hoogte van nummer 60.

Het hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) is verantwoordelijk voor deze waterkeringen en beschermende gronden en heeft daarom in de Integrale Keur onder meer een verbodsbepaling opgenomen dat het aanbrengen en rooien van opgaande houtbeplantingen binnen de kernzone en beschermingszones van waterkeringen en de kernzone van beschermende gronden verbiedt³. De kernzone heeft een breedte van circa 3 meter en de beschermingszone van secundaire waterkeringen heeft een breedte van circa 15 meter. De kernzone van beschermende gronden loopt tot aan de teen van de dijk. Concreet betekent dit dat er geen bomen op deze waterkeringen geplant noch geroid mogen worden, tenzij het Hoogheemraadschap hiervoor een vergunning (ontheffing) verleend. De afgifte van een vergunning duurt ongeveer acht weken, belanghebbenden kunnen nog bezwaar en beroep hiertegen aantekenen.

7.4 Kansen en oplossingen

Voor een goed bomenbestand is het van belang dat er in principe bij iedere kap herplant wordt opgelegd. Alleen om zwaarwegende redenen kan van deze regel gemotiveerd worden afgeweken. In dat laatste geval kan financiële herplant worden opgelegd. Om de initiatiefnemer van de kap van dienst te zijn, wordt bij controle van de aanvraag ook gekeken naar mogelijke aanwezigheid van beschermde dieren zoals vleermuizen, hollenbroeders en eekhoorns. Ter voorkoming van problemen is het van belang dat bij het voornemen tot aanplant of kap van bomen in waterkeringen of beschermende gronden een ontheffing wordt aangevraagd bij het Hoogheemraadschap. Het is van belang meer duidelijkheid te scheppen over het verstrekken van een kapvergunning bij overlast door bomen. Daarvoor worden hieronder een aantal beleidsuitspraken gedaan.

7.5 Beleidsuitspraken

- In principe wordt er altijd een herplantplicht opgelegd, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om dit niet te doen. In dit laatste geval kan het dagelijks bestuur financiële herplant opleggen, conform Art. 10 lid 5 van de Bomenverordening.
- Bij het constateren van beschermde flora of fauna (met uitzondering van vogels) wordt de kapvergunning verleend onder de voorwaarde dat deze pas geëffectueerd mag worden nadat de ontheffing is verleend.
- De kosten voor de ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet zijn voor rekening van de initiatiefnemer.
- De milieupolitie zorgt voor handhaving van de Bomenverordening en de afgegeven kapvergunningen.
- Handhaving van de Flora- en faunawet is in handen van de reguliere politie, bijzondere opsporingsambtenaren en de Algemene Inspectie Dienst van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

³ Artikel 9 lid 1 onder g van de Integrale Keur

- Voorafgaande aan het planten of rooien van bomen bij of op waterkeringen en beschermende gronden moet de initiatiefnemer een vergunning aanvragen bij het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV).
- Bij wortelopdruk wordt alleen in uitzonderingsgevallen op basis van een plan overgegaan tot kap.
- Honingdauw en roetdauw door luisaantasting zijn nooit een reden tot kap.
- Schaduw is geen reden tot kap.
- Uitzichtbelemmering is geen reden tot kap.
- Bladval is geen reden tot kap.
- Angst voor omwaaien of afvallende takken zijn alleen reden tot kap als bij controle blijkt dat gevaar eminent is en snoei geen optie is.
- Allergie voor bomenstuifmeel is geen reden tot kap (het stuifmeel komt van ver).
- Schade door zware zaden en vruchten is geen reden tot kap.
- Overlast door lichte zaden en vruchten is geen reden tot kap. Eventueel kan wel een extra veegbeurt worden uitgevoerd.
- De aanwezigheid van de eikenprocessierups is geen reden tot kap. Oplossing ligt in het verwijderen van de nesten.

8 Taakverdeling en organisatie

8.1 Inleiding

Bomen komen overal in het stadsdeel voor: langs de straat, in parken of plantsoenen, in binnentuinen, langs sportvelden, naast bedrijven, op volkstuintuinen, bij particulieren en in de openbare ruimte. Hoewel de meeste bomen in ons stadsdeel in de openbare ruimte staan, is behoud en bescherming van bomen een zorgtaak voor alle sectoren binnen het stadsdeel. Alleen dan zullen bomen echte bescherming kunnen genieten.

8.2 Huidige praktijk

Voor bomen in de openbare ruimte, de straten, pleinen, parken en plantsoenen van het stadsdeel, is de sector Stadsdeelwerken & Milieu en dan vooral de afdeling Dagelijks Beheer de direct verantwoordelijke. Vanuit deze afdeling wordt het beheer en onderhoud van bomen aangestuurd en uitgevoerd. Daarbij is het stadsdeel opgedeeld in vijf deelgebieden (Weesperzijde, Linnaeusstraat, Middenweg, Gooiseweg en Amstel Business Park). Aan elk van deze deelgebieden is een gebiedsmanager toegewezen. Daarnaast is er de productmanager Veilig die ook Groen in zijn portefeuille heeft. Onder deze productmanager valt ook het team Voorbereiding, Toezicht en Advies (VTA), waarin ook de toezichthouder Groen zit, die onder meer verantwoordelijk is voor het bomenonderzoek bij kapaanvragen. Ook is er de productmanager Goed Gebruik, die het team Vergunning en Handhaving onder zich heeft. Dit team bereidt onder andere kapbesluiten voor op basis waarvan het dagelijks bestuur een besluit neemt. Vanuit dit team wordt handhaving in het stadsdeel verzorgd.

Herinrichting van straten vindt ook plaats vanuit de sector Stadsdeelwerken & Milieu. Dit gebeurt vanuit de afdeling Beheer Ontwikkeling en dan met name het team Projecten. Het voorliggende Bomenbeleid is ook afkomstig van de afdeling Beheer Ontwikkeling maar dan van het team Beleid. Daarnaast hebben andere sectoren binnen het stadsdeel ook een verantwoordelijkheid ten aanzien van de bomen in het stadsdeel. Zo worden vanuit de sector Wonen & Werken onder meer bestemmingsplannen en bouwplannen gerealiseerd en in deze plannen is groen vaak een onderdeel. De sector WOS heeft de sportvelden en de schoolwerktuinen in beheer en daarmee ook de in deze gebieden aanwezige bomen (ruim 2300). Als laatste is er De Nieuwe Ooster (DNO) het beheer van deze begraafplaats wordt door DNO zelf geregeld. DNO is echter meer dan alleen een begraafplaats. De groene inrichting maakt het tot een wandelpark van grote allure. Niet alleen de hoeveelheid bomen is indrukwekkend, ook de kwaliteit van de bomen is groots. Zo komen er 10 nationaal monumentale bomen voor op DNO. Met recht is de DNO dan ook een park om trots op te zijn en er moet dan ook al het mogelijke gedaan worden om deze groene juweel te behouden.

8.3 Kansen en oplossingen

Verschillende actoren binnen het stadsdeel zijn op de een of andere manier betrokken bij de ontwikkeling van bomen in het stadsdeel. Dit kan zijn door hun dagelijkse onderhoudswerkzaamheid, als projectleider voor nieuwbouw of als projectleider voor de herinrichting van de openbare ruimte. Voor behoud en verbetering van de kwaliteit van het bomenbestand is het van belang dat één persoon hierop toeziet en dit coördineert. Deze taak is weggelegd voor de productmanager Veilig (met Groen in het takenpakket).

De productmanager Veilig wordt daarbij onder andere ondersteund door het uitvoerend apparaat Groen, de toezichthouder Groen en de beleidsmedewerker Groen.

8.4 Beleidsuitspraken

- De productmanager Veilig is onder andere verantwoordelijk voor het dagelijkse beheer en onderhoud van bomen en ziet erop toe dat alle actoren in het stadsdeel bij de verschillende sectoren, afdelingen en teams en bij projecten die met bomen te maken hebben, de juiste procedures en richtlijnen toepassen.
- De productmanager Veilig is verantwoordelijk voor de implementatie van de beleidsuitspraken in dit Bomenbeleidsplan.
- De productmanager Veilig zorgt voor een jaarlijkse rapportage waarin de voortgang van uitvoering van het Bomenbeleidsplan staat beschreven.
- De toezichthouder Groen is onder meer verantwoordelijk voor het bomenonderzoek bij kapaanvragen.
- De beleidsmedewerker groen is onder andere verantwoordelijk voor het actualiseren en ontwikkelen van nieuw beleid met betrekking tot bomen.

9 Voorlichting, communicatie en inspraak

9.1 Inleiding

Met de verdichting van het stedelijke gebied en de toename van de dynamiek zijn mensen steeds meer het belang van bomen in hun directe leefomgeving gaan inzien. Men wordt zich er steeds meer van bewust dat het welzijn van mensen voor een deel wordt bepaald door de aanwezigheid van groen. In een stedelijk gebied waar zoveel functies en belangen op een kleine ruimte spelen, is niet altijd ruimte voor groen en moeten er wel eens keuzes gemaakt worden die ten nadele van het groen uitvallen. Voor veel mensen zijn bomen de exponent van het groen en indirect dus ook verantwoordelijk voor hun welbevinden. Emoties kunnen een rol gaan spelen als bomen moeten wijken voor andere belangrijke functies. In veel gevallen kan een goede communicatie over de kap in combinatie met het beleid dat het stadsdeel heeft ten aanzien van bomen de zaken verduidelijken. Het beleidsplan moet daarom goed gecommuniceerd worden. Daarnaast is het belangrijk om open te communiceren over de (on)mogelijkheden van bomen in de openbare ruimte. Met een dergelijke communicatie kunnen veel misverstanden uit de weg geruimd worden.

Enkele communicatiemogelijkheden zijn: organiseren van een (jaarlijks) terugkerende bomendag, betrekken van een bomenspecialist bij buurtbijeenkomsten over plannen waarin bomen een rol in spelen, inzichtelijk en begrijpelijk maken van maatregelen voor beheer en onderhoud (bijvoorbeeld via internet of een groen-spreekuur).

9.2 Huidige praktijk

Op dit moment wordt er te weinig aandacht besteed aan de positieve waarde van bomen in het stadsdeel. Er wordt nog te veel ad hoc gecommuniceerd over bomen in het stadsdeel. Daarnaast kan de communicatie richting de burger verbeterd worden.

9.3 Kansen en oplossingen

Preventieve voorlichting is het sleutelwoord in de hele overlastproblematiek. Daarbij is het van belang dat bomen op een positieve wijze onder de aandacht worden gebracht. Enkele voorbeelden hiervan zijn: een groen-spreekuur, een brochure over hoe bijzonder de oudste 'inwoners' van het stadsdeel zijn, een bomenroute, het regelmatig (mede)organiseren van een boomplantdag, Groenemonumentdag, Dag van het park, enzovoort.

Het is van groot belang om bij klachten over bomen goed naar de mensen te luisteren. Ook als de klacht niet verholpen zal worden omdat het belang van de boom groter wordt geacht dan de klacht, heeft de burger recht op uitleg.

9.4 Beleidsuitspraken

- Het oprichten van een groen-spreekuur.
- Elk jaar minimaal één bomenpublicatie of bijeenkomst (mede)organiseren.
- De productmanager Veilig ziet erop toe dat er voldoende en adequate informatie over bomen verschijnt.
- Naast het verstrekken van informatie via internet wordt deze informatie ook schriftelijk ter beschikking gesteld.
- Bij buurtbijeenkomsten over plannen waarbij bomen een grote rol spelen, wordt een onafhankelijke bomenspecialist betrokken.
- Jaarlijks bomenrapport (hoeveel bomen er zijn gekapt en hoeveel bijgeplant).

10 Financiële consequenties

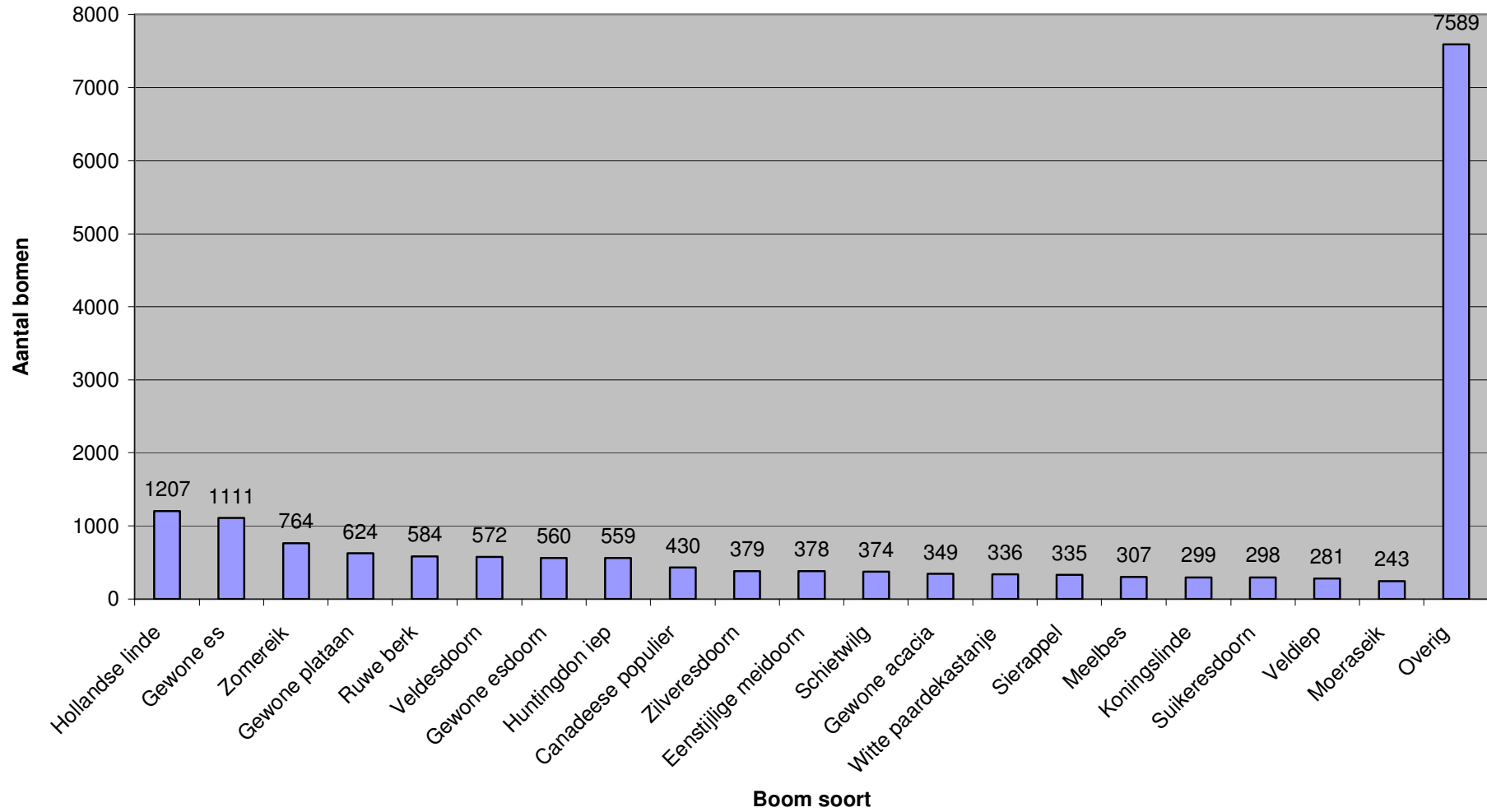
Dit hoofdstuk brengt de financiële consequenties van de verschillende beleidsuitspraken in beeld. Alle beleidsuitspraken die hier niet worden benoemd, hebben geen financiële consequentie dan wel worden reeds structureel gefinancierd, onder meer uit het beheer- en onderhoudsbudget. In dit overzicht zijn alleen de beleidsuitspraken opgenomen waar de huidige financiering niet in voorziet. Daarnaast is specifiek aangegeven welke beleidsuitspraken, en dus ook welke kosten, betrekking hebben op projecten. Conclusie: er is extra budget nodig, éénmalig circa € 1.082.000,- (kan gefaseerd plaatsvinden) en structureel € 22.500,- per jaar

- Alle bomen met een zeer slechte tot matige conditie worden de komende 5 jaar vervangen. Hiervoor is eenmalig extra budget nodig, te weten circa € 1.000.000,-.
- Bij alle bouw-, sloop- en herinrichtingswerkzaamheden worden boombeschermingsmaatregelen toegepast. Onderdeel van het budget voor bouw-, sloop- en herinrichtingswerkzaamheden.
- Er dient toezicht (bomenwacht) plaats te vinden op het toepassen van beschermende maatregelen bij werkzaamheden. Onderdeel van het projectbudget.
- Bij grote projecten (meer dan 10 bomen) wordt door een onafhankelijk bureau een Bomen Effect Analyse opgesteld. Onderdeel van het projectbudget.
- De Bomen Effect Analyse heeft een 'houdbaarheidsdatum' van maximaal 1 jaar. Na het verstrijken van dit jaar moet de BEA, afhankelijk van de opgetreden verandering, worden geactualiseerd dan wel overgedaan. Onderdeel van het projectbudget.
- Het opnemen van speciale bomen (toekomstbomen of herdenkingsbomen) in het bestemmingsplan. Onderdeel van het budget voor realisatie van het bestemmingsplan.
- Het feitelijk voorbereiden en planten van een speciale boom. Dit is een apart project met een eigen budget. De hoogte van het budget is afhankelijk van verschillende factoren zoals de plek, de soort boom en de grootte van de boom.
- Bomen dienen in principe altijd duurzaam behouden te worden. Indien dit voor een boom niet mogelijk is, dient deze verplant te worden, mits de kans dat de boom dit overleefd, gunstig is en de kosten in verhouding staan met de kosten voor herplant van een soortgelijke boom. Uitzondering op deze regel betreft het verplanten van monumentale bomen. De kosten voor het verplanten van (monumentale) bomen (of financiële herplant) vormen onderdeel van het betreffende bouw-, sloop- of herinrichtingsproject.
- De adviescommissie monumentale bomen is samengesteld uit: de productmanager Veilig, de beleidsmedewerker Groen, de toezichthouder Groen, de hoofdstedelijke bomenconsulent, de beleidsmedewerker Groen van het Milieucentrum Amsterdam en een bewoner van het stadsdeel die betrokken is bij bomen. Structureel is een extra budget noodzakelijk van circa € 10.000,-.
- Alle monumentale bomen voorzien van een herkenningspaneel. Eenmalig extra budget noodzakelijk van circa € 32.000,-.
- Ontheffingsaanvragen Flora- en Faunawet. De kosten hiervoor zijn voor rekening van de aanvrager.
- Voorafgaande aan het planten of rooien van bomen bij of op waterkeringen en beschermende gronden zal bij het hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) door initiatiefnemer een vergunning worden aangevraagd. De kosten hiervoor zijn onderdeel van het betreffende project.
- De beleidsmedewerker Groen is onder meer verantwoordelijk voor het actualiseren en ontwikkelen van nieuw beleid met betrekking tot bomen. Voor het op korte termijn actualiseren en ontwikkelen van nieuw beleid is eenmalig een extra budget nodig van circa € 50.000,-.
- Het oprichten van een groen-spreekuur. Structureel extra budget nodig van circa € 2.500,-.
- Ieder jaar minimaal één bomenpublicatie of bijeenkomst (mede)organiseren. Structureel extra budget nodig van circa € 10.000,-.
- Bij buurtbijeenkomsten over plannen waarbij bomen een grote rol spelen wordt een onafhankelijke bomenspecialist betrokken. De kosten voor het inhuren van een dergelijke specialist vormen onderdeel van het betreffende project.

11 Verlanglijstje

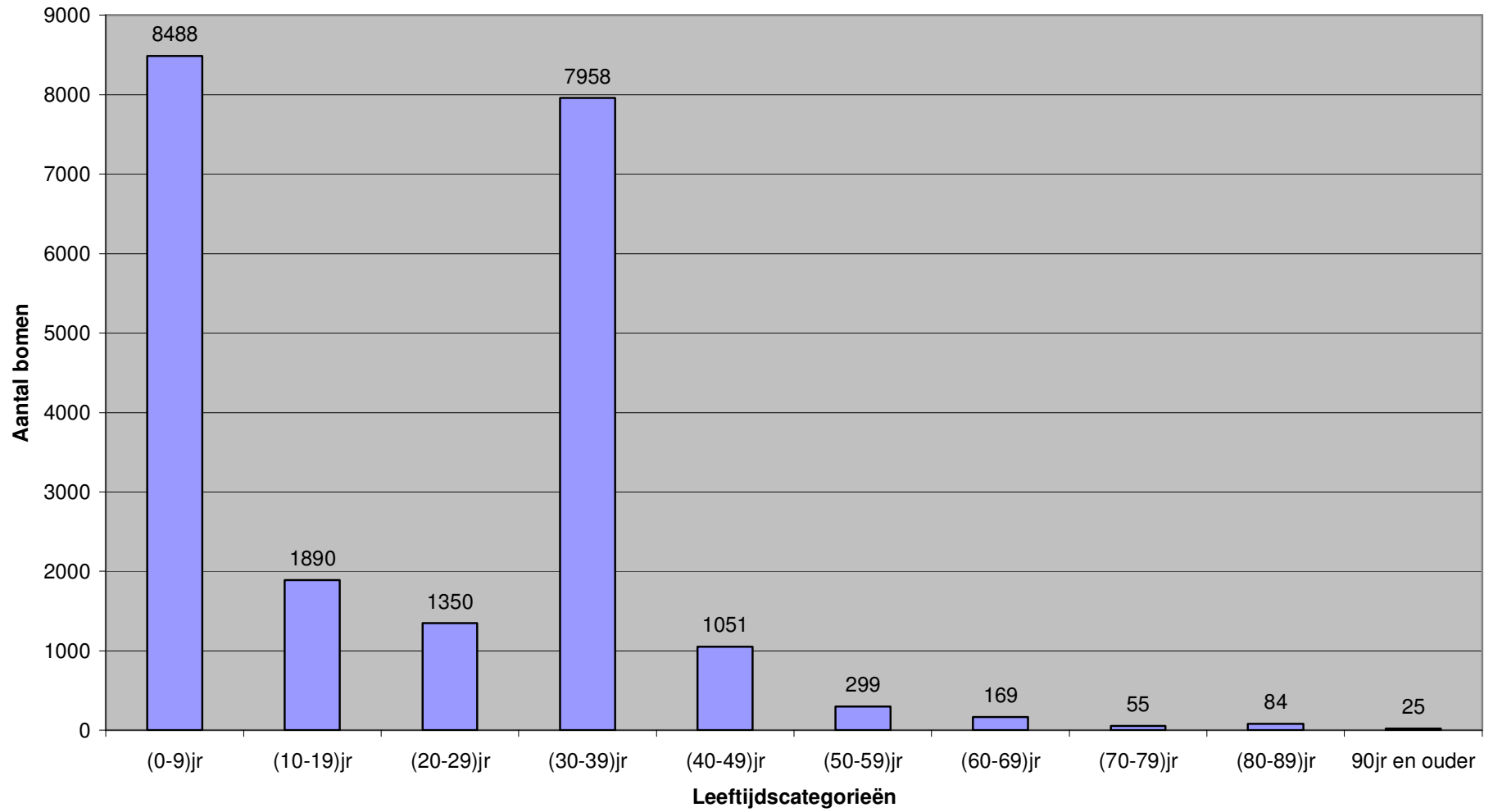
Voor de toekomst is het wenselijk om de hoofdstedelijke bomenconsulent meer bij de werkzaamheden van het stadsdeel te betrekken. Zo kan deze adviseren ten aanzien van natuurontwikkelingsprojecten in het stadsdeel maar ook bij bouw-, sloop- of herinrichtingsprojecten en bij onderhoud en beheer. Op dit moment wordt van deze expertise nog onvoldoende gebruik van gemaakt.

Boom soorten top 20

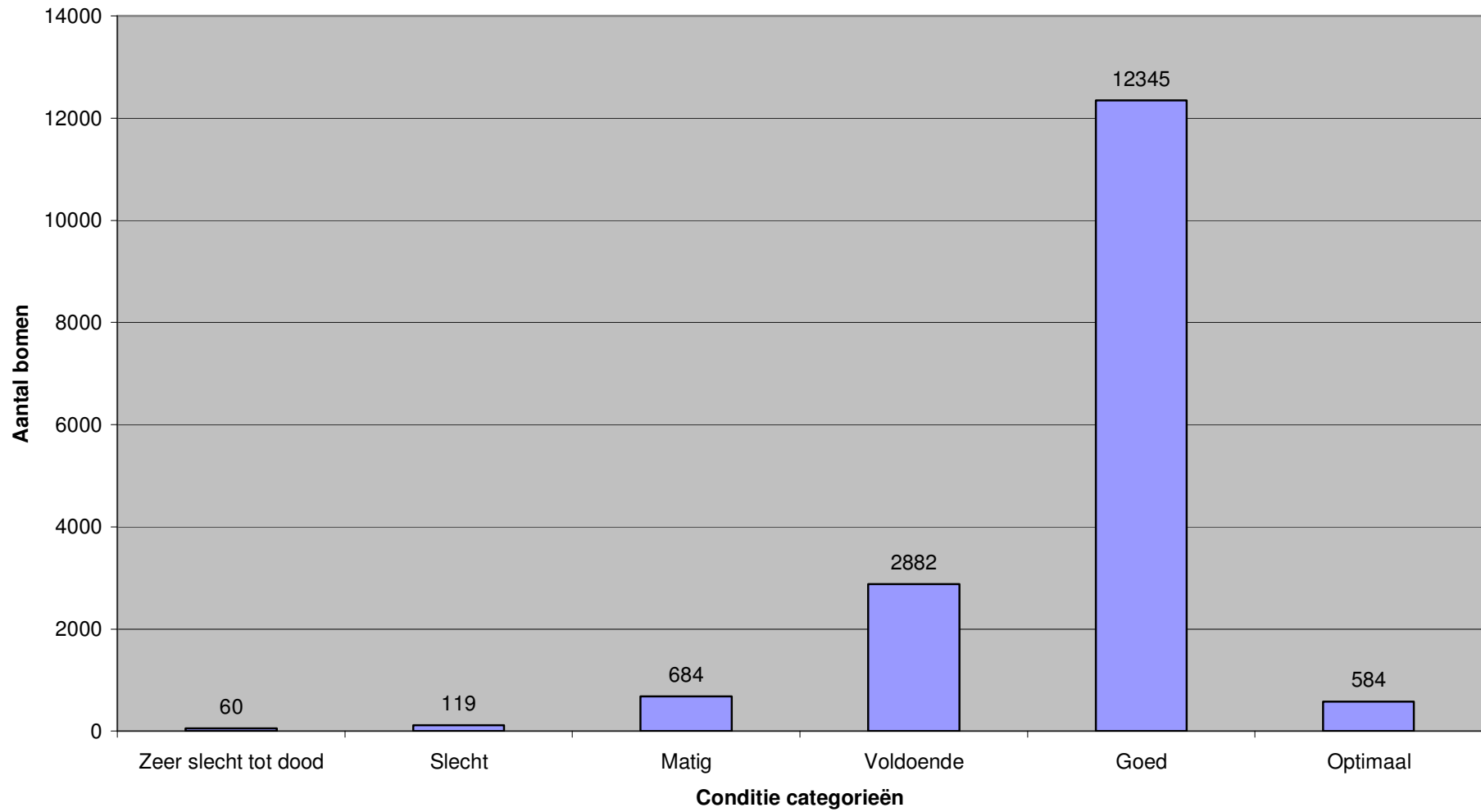
Figuur 1

Aantal bomen per leeftijdscategorie

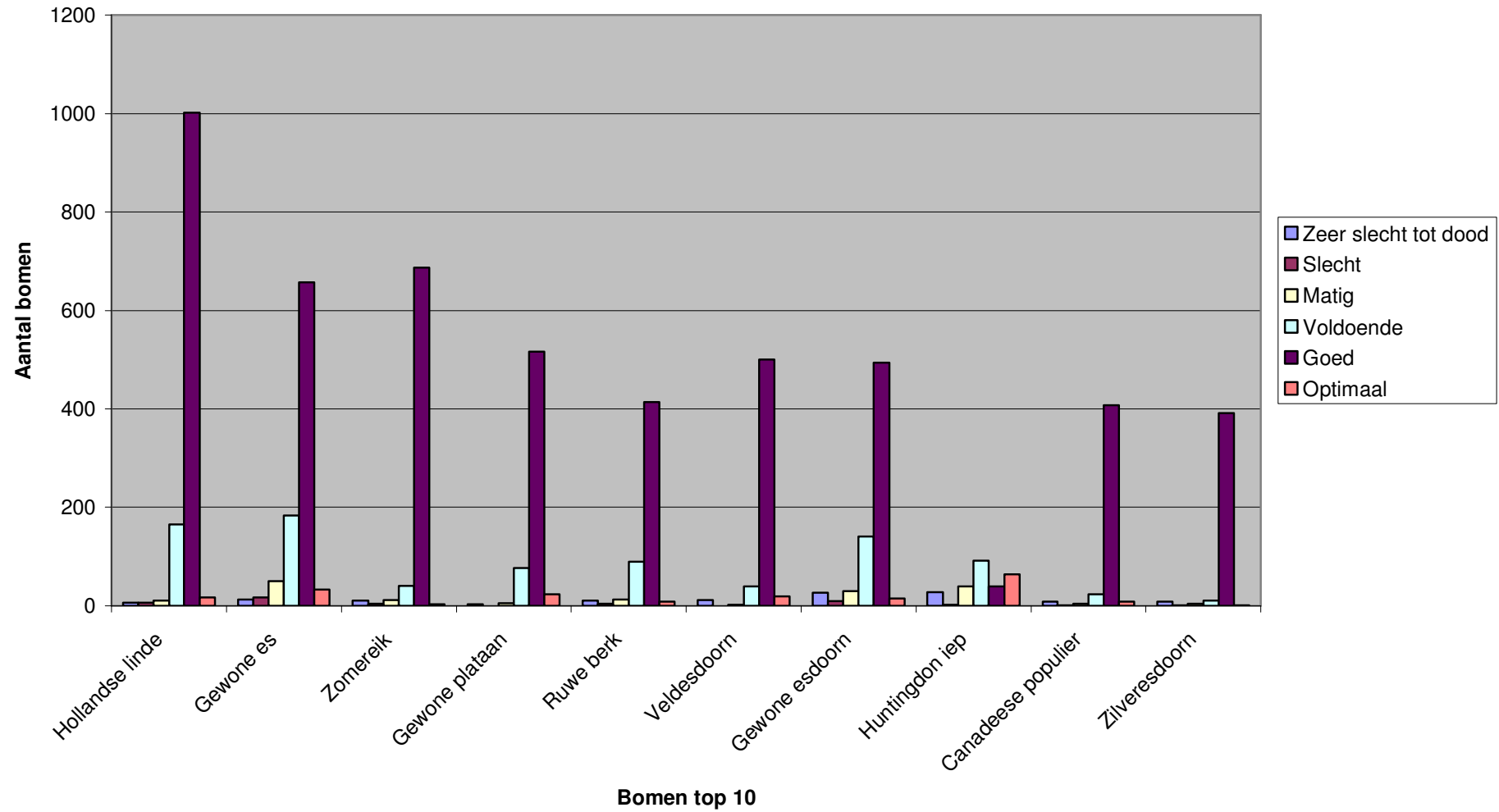
Figuur 2

Bomen conditie Oost/Watergraafsmeer

Figuur 3

Bomen top 10 conditie

Figuur 4

Bijlage 1 Overzicht van alle boomsoorten in Oost/Watergraafsmeer

- 1 Amberboom
- 2 Amerikaanse Beuk
- 3 Amerikaanse Eik
- 4 Amerikaanse Es
- 5 Amerikaanse Linde
- 6 Amerikaanse Linde
- 7 Amerikaanse Tulpenboom
- 8 Amerikaanse Vogelkers
- 9 Anna Paulowna Boom
- 10 Atlas Ceder
- 11 Bastaard Meelbes
- 12 Bergiep
- 13 Beverboom
- 14 Blauwe Ceder
- 15 Blauwspar
- 16 Bolacacia
- 17 Bolesdoorn
- 18 Boomhazelaar
- 19 Boswilg
- 20 Breedbladige Meelbes
- 21 Bruine Beuk
- 22 Canadeese Populier
- 23 Chinese Moerascipres
- 24 Chinese Treurwilg
- 25 Cotoneaster
- 26 Doodsbeenderenboom
- 27 Doornloze Valse Christusdoorn
- 28 Douglasspar
- 29 Duindoorn
- 30 Eenbladige Es
- 31 Eenstijlige Meidoorn
- 32 Eikbladige Haagbeuk
- 33 Els
- 34 Es
- 35 Esdoorn
- 36 Europese Lariks
- 37 Fijnspar
- 38 Fluweelboom
- 39 Gele Kornoelje
- 40 Gele Treurwilg
- 41 Gewone Acacia
- 42 Gewone Beuk
- 43 Gewone Es
- 44 Gewone Esdoorn
- 45 Gewone Haagbeuk
- 46 Gewone Lijsterbes
- 47 Gewone Plataan
- 48 Gewone Sering
- 49 Gewone Vleugelnoot
- 50 Gewone Vogelkers
- 51 Gewone Vuilboom
- 52 Gewone Walnoot

- 53 Goud lep
- 54 Goudberk
- 55 Goudenregen
- 56 Goudes
- 57 Grauwe Abeel
- 58 Grijze Els
- 59 Grove Den
- 60 Haagliguster
- 61 Hanedoorn
- 62 Hartbladige Els
- 63 Hazelaar
- 64 Hemelboom
- 65 Hollandse lep
- 66 Hollandse Linde
- 67 Hongaarse Eik
- 68 Honingboom
- 69 Hulst
- 70 Huntingdon lep
- 71 lep
- 72 Ierse Taxus
- 73 Ijzerhout
- 74 Italiaanse Cypres
- 75 Italiaanse Populier
- 76 Japanse Esdoorn
- 77 Japanse Lariks
- 78 Japanse Notenboom
- 79 Japanse Sierkers
- 80 Jeneverbes
- 81 Judasboom
- 82 Kardinaalsmuts
- 83 Kastanjebladige Eik
- 84 Katsuraboom
- 85 Katwilg
- 86 Kaukasische Els
- 87 Kerspruim
- 88 Kleinbladige Linde
- 89 Knotwilg
- 90 Kolchische Esdoorn
- 91 Koningslinde
- 92 Kornoelje
- 93 Krentenboompje
- 94 Krimlinde
- 95 Kronkelwilg
- 96 Kurkboom
- 97 Leilinde
- 98 Leylandii
- 99 Liguster
- 100 Magnolia
- 101 Mamoetboom
- 102 Meelbes
- 103 Meidoorn
- 104 Moerascypres
- 105 Moeraseik
- 106 Moerbeï

- 107 Monumentaal Iep
- 108 Moseik
- 109 Noorse Esdoorn
- 110 Nootkacypres
- 111 Oosterijkse Den
- 112 Oosterse Netelboom
- 113 Oosterse Plataan
- 114 Papierberk
- 115 Pimpernoot
- 116 Piramidale Eik
- 117 Pluimes
- 118 Pluimiep
- 119 Prieel Iep
- 120 Ratelpopulier
- 121 Rode Els
- 122 Rode Esdoorn
- 123 Rode Meidoorn
- 124 Rode Paardekastanje
- 125 Rode Pavia
- 126 Ruwe Berk
- 127 Scharlaken Eik
- 128 Schietwilg
- 129 Schijnbeuk
- 130 Sierappel
- 131 Sierkers
- 132 Sierpeer
- 133 Sitkaspar
- 134 Sleedoorn
- 135 Smalbladige Olijfwilg
- 136 Spar
- 137 Suikerberk
- 138 Suikeresdoorn
- 139 Tamme Kastanje
- 140 Treur Moerascypres
- 141 Treurberk
- 142 Treurhazelaar
- 143 Trompetboom
- 144 Tweestijlige Meidoorn
- 145 Valse Christusdoorn
- 146 Varenbladige Beuk
- 147 Vederesdoorn
- 148 Veldesdoorn
- 149 Veldiep
- 150 Venijnboom
- 151 Vlier
- 152 Voorjaarskers
- 153 Westerse Netelboom
- 154 Weymouthden
- 155 Wilgbladige Peer
- 156 Wintereik
- 157 Wintergroene Eik
- 158 Witte Abeel
- 159 Witte Abeel Raket
- 160 Witte Berk

- 161 Witte Paardekastanje
- 162 Zachte Berk
- 163 Zachte Es
- 164 Zakdoekboom
- 165 Zelkova
- 166 Zilveresdoorn
- 167 Zilverlinde
- 168 Zoete Kers
- 169 Zomereik
- 170 Zomerlinde
- 171 Zuilbeuk
- 172 Zwarte Berk
- 173 Zwarte Els
- 174 Zwarte Populier
- 175 Zwarte Walnoot
- 176 Zweedse Meelbes

Bijlage 2 Bureaus die bomenadvies kunnen geven

Arbori - Arnhem
Boomverzorging en Advisering
lid KPB, NVB, NVTB
Vredesteinsestraat 4,
6665 LG DRIEL
tel: 026-4722718 / 06-53752665
fax: 026-4723823
arbori-arnhem@hetnet.nl
www.arbori-arnhem.nl

Arbor Noord Nederland
Flensburgweg 10,
9723 TN GRONINGEN
050-5411063/06-51190084
fax: 050-5413150
info@arbornoordnederland.nl
www.arbornoordnederland.nl

Arcadis PlanRealisatie BV
Bomendienst
Marowijne 80
Postbus 177,
7300 AD APELDOORN
tel: 055-5999444,
fax: 055-5338844
bomendienst@arcadis.nl
www.arcadis.nl

DE BAAIJ ADVIES voor stad en land
Postbus 308
5800 AH VENRAY
tel: 0478-515721
fax: 0478-513132
info@debaaijadvies.nl

Bomenwacht Nederland BV
Onafhankelijk bureau voor
boomtechnisch onderzoek en advies
Postbus 157
2920 AD KRIMPEN A/D IJSSEL
0180-590572 / 06-20605401
fax: 0180-590412
info@bwnl.nl
www.bwnl.nl

Boogaart Boomverzorging
onderdeel van Boogaart Almere BV
de Paal 41,
1351 JH ALMERE-HAVEN
tel: 036-5311454 of 5310501
fax: 036-5316994
info@boogaartalmere.nl
www.boogaartalmere.nl

BOOM
Kenniscentrum voor Bomen
Postbus 1038
7801 BA EMMEN
0599-661667, fax: 0599-661004
ep@boom-kcb.nl
www.boom-kcb.nl

BTL Uitvoering BV Boomverzorging
- onderzoek en advies
- boomveiligheidsinspecties
- beheer en onderhoud
- verplanting
- waardebeoordeling en schadetaxaties
Postbus 24
5076 ZG HAAREN (N.Br.)
0411-622036, fax: 0411-622649
hoofdkantoor@btl.nl
www.btl.nl

COBRA advies
onafhankelijk boomtechnisch adviesbureau
Rechtestraat 12
5455 GE WILBERTOORD
0485-479114 / 06 22222420
fax: 0485-479113
info@cobra-advies.nl
www.cobra-advies.nl

Copijn Utrecht - boomspecialisten
- boomtechnisch onderzoek, VTA
- wortelingsonderzoek m.b.v. grondradar
- geluidstomografie met Picus
- bomen op bouwplaatsen
- bomen in daktuinen
Postbus 9177
3506 GD UTRECHT
030-2644333, fax: 030-2612140
info@copijn.nl
www.copijn.nl

Detiger
boomverzorging, onderzoek &
controle, lid KPB
Mina Krusemanstraat 37
5803 AR VENRAY
0478-5034477 / 06-53385300
wdetiger@home.nl

Drielanden Groenvoorzieningen BV
Postbus 425
3840 HK HARDERWIJK
0341-436436, fax: 0341-436437
groenvoorziening@drielanden.com
www.drielanden.com

Eijkelboom BV

- digitale boomveiligheidscontroles-VTA
- GPS-inmeting
- onderzoek, advies en uitvoering
- boomverplanting

Gladsaxe 14
Postbus 363
7300 AJ APELDOORN
055-5415222
fax: 055-5416056

eijkelboom@duravermeer.nl
www.eijkelboombv.nl

IBA

Postbus 12693
1100 AR Amsterdam
Tel: 020- 65.01.986
Fax: 020- 6501.600
o.a. Pierre van der Wielen
Tel: 06-227.75.916

pwielen@iba.nl

Veronica van Amerongen

Boomverzorging
- beëdigd boomtaxateur
- boomonderzoek
- boomverzorgingswerkzaamheden
- lid KPB, NVTB
Postbus 15318
1001 MH AMSTERDAM
072-5065475 (ook faxnummer)

Van Jaarsveld & Van Scherpenzeel

Overeind 42
3998 JB SCHALKWIJK
030-6011880
fax: 030-6012366

info@boomtotaalzorg.nl
www.boomtotaalzorg.nl

WOLTER KOK boomonderzoek

- boom(veiligheids)controle
- groeiplaatsonderzoek - advies
- verzorging
- gecertificeerd EAC European treeworker
- gediplomeerd vakbekwaam controleur boomveiligheid

Bliksloot 48
3993 TD HOUTEN
030-6565525
fax: 030-6565524

w.kok@compagnet.nl

Krinkels BV vestiging Heerlen

lid KPB en NVB
Pretoriastraat 29

6413 NN HEERLEN
045-5227181, fax: 045-5228606
info.heerlen@krinkels.nl
www.krinkels.nl

Wim Kruijk Boomverzorging

- onderzoek
- advies
- beëdigd taxateur
- boomveiligheidscontroles

Coupure 30,
4207 EL GORINCHEM
0183-636636 / 06-53739045
fax: 0183-665689

email: info@boomadvies.com
website: www.boomadvies.com

Natura Ingenium

Onafhankelijk onderzoek en advies
J.F. Berghoefplantsoen 11
1064 DE AMSTERDAM
020-4118753/06-22102527
fax: 020-4118759

couenberg@natura-ingenium.nl
www.xs4all.nl/~ingenium

N.O.C.B.**Boomtechnisch Adviesburo**

- boomtechnisch onderzoek en advies
- vakcursussen boomverzorging, -beheer en -beleid

- geregistreerd boomtaxateur
Postbus 168, 6930 AD WESTERVOORT
026-3117550, fax: 026-3120538

www.nocb.nl

Praktijkonderzoek**Plant & Omgeving,
sector Bomen**

- toepassingsgericht onderzoek
- advisering
- groen in stad en landschap

Postbus 118
2770 AC BOSKOOP
0172-236700, fax: 0172-236710

infobomen.ppo@wur.nl
www.ppo.dlo.nl

Prohold BV**Boomtechnisch advies**

lid KPB
Amorijstraat 12
6815 GJ ARNHEM
026-3700253 / 06-27166502

gj.prooijen@worldonline.nl

Bijlage 3 Monumentale bomenlijst

	STRAATNAAM	LATIJNSE NAAM	NEDERLANDSE NAAM	MSLINK NUMMER
1	Archimedeslaan	Populus x canadensis 'Robusta'	Canadeese populier	1502
2		Populus x canadensis 'Robusta'	Canadeese populier	1519
3		Populus x canadensis 'Robusta'	Canadeese populier	1521
4		Populus x canadensis 'Robusta'	Canadeese populier	1529
5		Populus x canadensis 'Robusta'	Canadeese populier	1531
6		Populus x canadensis 'Robusta'	Canadeese populier	132413
7	Bredeweg	Prunus cerasifera 'Nigra'	kerspruim	2085
8	Dieselstraat R.	Salix alba	schietwilg	2226
9		Salix alba	schietwilg	2228
10	Domselaerstraat	Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	101985
11		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	101986
12		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	101990
13		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	101991
14		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	101992
15		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	101997
16		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	101998
17	Fizeaustraat	Prunus avium	zoete kers	2950
18	Galileiplantsoen I	Alnus glutinosa 'Laciniata'	zwarte els	1200
19		Alnus glutinosa 'Laciniata'	zwarte els	1201
20	Hofflaan, van `t	Aesculus hippocastanum 'Baumanni'	witte paardekastanje	7053
21	Kochplantsoen, R.	Tilia x europaea 'Euchlora'	Krimlinde	6428
22	Kruislaan	Ulmus minor	veldiep	3196
23	Liebigweg, von	Acer saccharinum	zilveresdoorn	10531
24		Acer saccharinum	zilveresdoorn	111727
25	Linnaeusstraat	Carpinus betulus 'Fastigiata'	gewone haagbeuk	100817
26		Robinia pseudoacacia	gewone acacia	100811
27		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	100810
28		Ulmus minor	veldiep	100813
29	Mauritskade (MEO)	Platanus x acerifolia	gewone plataan	101063
30	Mauritskade	Carpinus betulus 'Fastigiata'	gewone haagbeuk	100887
31		Carpinus betulus 'Fastigiata'	gewone haagbeuk	100888
32		Carpinus betulus 'Fastigiata'	gewone haagbeuk	100889
33		Fagus sylvatica 'Purpurea'	bruine beuk	101008
34		Quercus turneri 'Pseudoturneri'	wintergroene eik	100857
35		Quercus turneri 'Pseudoturneri'	wintergroene eik	115978
36		Ulmus hollandica 'Belgica'	Hollandse iep	100834
37		Ulmus hollandica 'Belgica'	Hollandse iep	100982
38		Ulmus hollandica 'Belgica'	Hollandse iep	100983
39		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	100984
40	Middenweg	Quercus robur	zomereik	8145
41		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	3029
42		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	110008
43		Ulmus minor	veldiep	109812
44	Onneslaan K.	Carpinus betulus	gewone haagbeuk	109912
45		Cedrus libani 'Glauca'	blauwe ceder	110154
46		Fraxinus excelsior	gewone es	110243
47		Liquidambar styraciflua	amberboom	109794
48		Liriodendron tulipifera	Amerikaanse tulpenboom	110179
49		Pinus nigra subsp. nigra	Oosterijkse den	110185
50		Quercus robur	zomereik	8054

51	Quercus turneri 'Pseudoturneri'	wintergroene eik	109795
52	Salix babylonica	Chinese treurwilg	110223
53	Sophora japonica 'Pendula'	honingboom	109796
54	Taxodium distichum	moerascypres	109837
55	Tilia x europaea	Hollandse linde	8074
56	Tilia x europaea	Hollandse linde	109838
57	Tilia x europaea	Hollandse linde	109839
58	Tilia x europaea	Hollandse linde	109840
59	Tilia x europaea	Hollandse linde	109841
60	Tilia x europaea	Hollandse linde	109847
61	Tilia x europaea	Hollandse linde	109849
62	Tilia x europaea	Hollandse linde	109850
63	Tilia x europaea	Hollandse linde	109851
64	Tilia x europaea	Hollandse linde	109852
65	Tilia x europaea	Hollandse linde	109853
66	Tilia x europaea	Hollandse linde	109854
67	Tilia x europaea	Hollandse linde	109855
68	Tilia x europaea	Hollandse linde	109856
69	Tilia x europaea	Hollandse linde	109857
70	Tilia x europaea	Hollandse linde	110323
71	Tilia x europaea	Hollandse linde	110324
72	Tilia x europaea	Hollandse linde	110325
73	Tilia x europaea	Hollandse linde	110327
74	Tilia x europaea	Hollandse linde	110328
75	Tilia x europaea	Hollandse linde	110329
76	Tilia x europaea	Hollandse linde	110330
77	Tilia x europaea	Hollandse linde	110331
78	Tilia x europaea	Hollandse linde	110332
79	Tilia x europaea	Hollandse linde	110333
80	Tilia x europaea	Hollandse linde	110334
81	Tilia x europaea	Hollandse linde	110335
82	Tilia x europaea	Hollandse linde	110337
83	Tilia x europaea	Hollandse linde	110338
84	Tilia x europaea	Hollandse linde	110341
85	Tilia x europaea	Hollandse linde	110342
86	Tilia x europaea	Hollandse linde	110343
87	Tilia x europaea	Hollandse linde	110344
88	Tilia x europaea	Hollandse linde	110345
89	Tilia x europaea	Hollandse linde	110346
90	Tilia x europaea	Hollandse linde	110347
91	Tilia x europaea	Hollandse linde	110348
92	Tilia x europaea	Hollandse linde	110349
93	Ulmus hollandica 'Belgica'	Hollandse iep	110408
94	Ulmus minor	veldiep	110141
95	Oosterpark Acer campestre	veldesdoorn	104940
96	Acer saccharinum	zilveresdoorn	104918
97	Alnus glutinosa	zwarte els	104686
98	Alnus subcordata 'Oberon'	Kaukasische els	104877
99	Carpinus betulus	gewone haagbeuk	104760
100	Carpinus betulus 'Quercifolia'	eikbladige haagbeuk	104884
101	Carpinus betulus 'Quercifolia'	eikbladige haagbeuk	104929
102	Fagus sylvatica	gewone beuk	105055
103	Fagus sylvatica 'Asplenifolia'	varenbladige beuk	104894
104	Fagus sylvatica 'Asplenifolia'	varenbladige beuk	104895

105	Fraxinus americana	Amerikaanse es	105001
106	Fraxinus excelsior	gewone es	104696
107	Fraxinus excelsior	gewone es	105063
108	Fraxinus ornus	pluimes	104795
109	Ginkgo biloba	Japanse notenboom	105029
110	Parrotia persica	ijzerhout	104624
111	Parrotia persica	ijzerhout	105269
112	Parrotia persica	ijzerhout	105270
113	Platanus x acerifolia	gewone plataan	104570
114	Platanus x acerifolia	gewone plataan	104571
115	Platanus x acerifolia	gewone plataan	104717
116	Platanus x acerifolia	gewone plataan	104759
117	Platanus x acerifolia	gewone plataan	104863
118	Platanus x acerifolia	gewone plataan	104864
119	Platanus x acerifolia	gewone plataan	104896
120	Platanus x acerifolia	gewone plataan	104909
121	Platanus x acerifolia	gewone plataan	104935
122	Platanus x acerifolia	gewone plataan	104977
123	Platanus x acerifolia	gewone plataan	105164
124	Platanus x acerifolia	gewone plataan	105236
125	Platanus x acerifolia	gewone plataan	116014
126	Populus x canadensis	Canadeese populier	104844
127	Populus x canadensis	Canadeese populier	104927
128	Pterocarya fraxinifolia	gewone vleugelnoot	104522
129	Pterocarya fraxinifolia var dumosa	gewone vleugelnoot	104623
130	Quercus cerris	moseik	105128
131	Robinia pseudoacacia	gewone acacia	105172
132	Sophora japonica	honingboom	132163
133	Taxodium distichum	moerascypres	105198
134	Tilia cordata	kleinbladige linde	104958
135	Tilia x europaea	Hollandse linde	105078
136	Ulmus hollandica 'Belgica'	Hollandse iep	105130
137	Ulmus minor	veldiep	104489
138	Ulmus minor	veldiep	104490
139	Ulmus minor	veldiep	104492
140	Ulmus minor	veldiep	105161
141	Overzichtweg	Quercus cerris	moseik 3515
142	Platanenweg	Alnus cordata	hartbladige els 103767
143	Polderweg	Tilia platyphyllos	zomerlinde 102602
144	Pythagorasstraat	Corylus colurna	boomhazelaar 279
145		Prunus serrulata	Japanse sierkers 2137
146	Schollenbrugstraat	Aesculus hippocastanum 'Baumanni'	witte paardekastanje 104411
147	Von Liebigweg 62	Platanus x acerifolia	gewone plataan 104415
148	t/m 22	Acer saccharinum 'Pyramidale'	zilveresdoorn 10063
149		Acer saccharinum 'Pyramidale'	zilveresdoorn 10064
150		Acer saccharinum 'Pyramidale'	zilveresdoorn 10065
151		Acer saccharinum 'Pyramidale'	zilveresdoorn 111728
152		Pterocarya fraxinifolia	gewone vleugelnoot 111724
153		Salix x sepulcralis 'Chrysocoma'	gele treurwilg 10066
154	Weesperzijde	Ulmus hollandica 'Belgica'	Hollandse iep 101800
155		Ulmus hollandica 'Belgica'	Hollandse iep 101817
156		Ulmus hollandica 'Belgica'	Hollandse iep 101841
157		Ulmus hollandica 'Belgica'	Hollandse iep 101842
158		Ulmus hollandica 'Belgica'	Hollandse iep 103821

159		Ulmus hollandica 'Belgica'	Hollandse iep	103890
160		Ulmus hollandica 'Belgica'	Hollandse iep	103896
161		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	101805
162		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	101832
163		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	103523
164		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	103866
165		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	103870
166		Ulmus hollandica 'Vegeta'	huntingdon iep	103906
167	Weesperzijde II	Ulmus minor	veldiep	10036
168	Wibautstraat	Aesculus hippocastanum 'Baumanni'	witte paardekastanje	104148
169		Aesculus hippocastanum 'Baumanni'	witte paardekastanje	104156

Bijlage 4 Vuistregels werken bij bomen

Handboek Ondergrondse Infrastructuur en Voorzieningen

1. Breng altijd stambescherming aan voor aanvang van het werk.
2. Neem oude verharding bij bomen nooit machinaal maar altijd met de hand op.
3. Schakel steeds de Beheerder Openbare Ruimte (BOR) in als er tijdens het werk takken en/of wortels verwijderd moeten worden.
4. Leg kabels & leidingen nooit dichterbij dan twee meter langs bomen. Is dit onmogelijk en moeten er toch wortels verwijderd worden, schakel dan altijd de BOR in.
5. Vervang de grond bij bomen met de hand en vul altijd aan met bomengrond. Verdicht de grond bij bomen volgens het bestek.
6. Werk met kranen en kiepauto's altijd buiten de kroon van bomen.
7. Rij nooit met zwaar materieel langs bomen. Leg indien nodig in overleg met de BOR rijplaten.
8. Plaats bij het toepassen van bronbemaling altijd een damwand rond de wortelkruit of voer het werk uit in de winter, wanneer de bomen veel minder vocht nodig hebben.
9. Gooi nooit (vloei)stoffen zoals olie, cementwater, chemische stoffen, zuren, kalk, asfalt en beton vlak bij bomen.
10. Sla nooit materiaal bij bomen op.
11. Plaats bouw- en opslagketen nooit onder of dichtbij bomen.

Bijlage 5, Verklaring van verschillende begrippen

Als specialisten spreken over hun vakgebied, worden vaak begrippen gebruikt die voor een buitenstaander onduidelijk zijn. Zo ook als het gaat over bomen. Wat wordt nou precies bedoeld met begrippen als: bosplantsoen, houtwal, inheems, (lint)begroeiing van heesters en struiken, ruigte, struweel, natuur- en milieuwaarde, enzovoorts? In deze paragraaf worden deze begrippen nader verklaard. Daarnaast kan de toepasbaarheid van een begrip onduidelijk zijn, ook dit wordt verduidelijkt in deze paragraaf.

- **Bosplantsoen**
Een gebied dat hoofdzakelijk is beplant met bomen en struiken.
- **Houtwal**
Door mensen opgeworpen aarden wallen die met houtige gewassen, meestal zomereik, beplant worden. Houtsingels liggen niet op een wal, maar zijn breder dan een enkele bomenrij en gewoonlijk dicht met houtgewas begroeid.
- **Inheems**
Planten- en diersoorten die in een bepaald land van nature voorkomen.
- **Lintbegroeiing van heesters en struiken**
Een smalle strook die begroeid is met heesters en struiken.
- **Ruigte**
Begroeiing met kruiden en houtige opslag.
- **Struweel**
Groep of combinatie van struiken.
- **Natuur- en milieuwaarde**
Hiermee wordt de natuurwetenschappelijke / biologische waarde van een boom bedoeld. Het betreft een bijzondere of zeldzame soort boom. Zuivere vertegenwoordiger van een soort. Daarnaast kan een boom een bijzondere vorm hebben verkregen door groei.
- **Ecologische waarde**
De ecologische waarde van een boom heeft betrekking op de aanwezigheid van beschermde planten of dieren in of nabij de boom, waarbij de boom een essentieel onderdeel is van het betreffende ecosysteem.
- **Landschappelijke waarde**
Deze waarde komt tot uitdrukking door de bijzondere ligging van deze boom in het betreffende landschap.
- **Cultuurhistorische waarde**
De cultuurhistorische waarde van een boom komt ondermeer tot uitdrukking doordat de boom of boomgroep is terug te vinden in beplantingsschema's van bepaalde buurten of wijken. Daarnaast kan een boom een bijzondere vorm hebben verkregen door snoei. De boom is op een bijzondere wijze verweven met de geschiedenis van een omgeving. Bijvoorbeeld doordat de boom destijds is aangemerkt als 'toekomstboom' of doordat de boom is geplant door Hare Majesteit de Koningin (ook wel herdenkings- of markeringsboom genoemd).
- **Waarde van stadsschoon**
Deze waarde komt tot uitdrukking door het bijzondere beeldbepalend aspect van de boom voor een specifiek stukje stedelijke gebied (straat, plein).
- **Waarde voor recreatie en leefbaarheid**
Bomen langs een belangrijke fiets- of wandelroute.
- **Lichtbeneming**
Het ontnemen van zonlicht door de aanwezigheid van een boom. Dit speelt geen rol bij de beoordeling van kapaanvragen.